

SYRJINTÄLAUTAKUNTA

Syrjintä, asian siirtäminen vähemmistövaltuutetulta syrjintälautakunnan tutkittavaksi, hakemus, ilmeisen perusteeton hakemus

Diaarinumero: 2010/251

Antopäivä: 29.3.2010

Vähemmistövaltuutettu siirsi syrjintälautakunnan tutkittavaksi siellä tutkittavana olleen asian, jonka vireille saattaja oli ilmoittanut haluavansa syrjintälautakunnan tutkivan, oliko asiassa syyllistytty syrjintään. Syrjintälautakunta katsoi, ettei yhdenvertaisuuslaissa ole säädetty vähemmistövaltuutetulle toimivaltaa siirtää asioita syrjintälautakunnan tutkittavaksi, vaan vähemmistövaltuutetun tulee tehdä hakemus syrjintälautakunnan ratkaistavaksi halutussa asiassa kuten muidenkin hakijoiden. Syrjintälautakunta tulkitsi vähemmistövaltuutetun siirtoilmoituksen asian vireille saattajan hakemukseksi, jolla haettiin syrjintälautakunnalta yhdenvertaisuuslain 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyä päätöstä kieltää jatkamasta tai uusimasta lain 6 tai 8 §:n vastaista menettelyä. Syrjintälautakunta jätti hakemuksen tutkittavaksi ottamatta ilmeisen perusteettomana.

Hakijan selvitys tapahtumista

Vähemmistövaltuutetun syrjintälautakunnalle toimittamasta aineistosta käy ilmi, että A ja hänen miehensä B ovat kääntyneet vähemmistövaltuutetun puoleen 6.5.2009 lähettämällään kirjeellä, jossa he epäilevät, että A:n karsiminen pois Kuopion työ- ja elinkeinotoimiston yhdessä Kuopion yliopiston kanssa toteuttamasta farmaseutin muuntokoulutuksesta jo esivalinnassa johtuisi mahdollisesti hänen ulkomaalaistaustastaan.

A ja B toteavat, että hakukelpoisuudet muuntokoulutukseen on selvästi ilmoitettu Kuopion yliopiston koulutus- ja kehittämisskeskuksen hakuohjeissa. Niissä todetaan, että farmaseutin tutkintoon tähtäävään muuntokoulutukseen voivat hakea työttömät tai työttömyysuhan alaiset muun muassa kaupallisen ammattikorkeakoulu- tai ammatillisen perustutkinnon suorittaneet henkilöt, joilla on lisäksi vähintään sosiaali- ja terveystieteiden koulutusasteen tutkinto tai vaihtoehtoisesti lääkealan työkokemusta.

Vähemmistövaltuutetulle osoitetussa kantelussaan A ja B toteavat, että A:lla on vaadittava kaupallinen ammattikorkeakoulututkinto sekä lääkealan työkokemusta. He katsovat työ- ja elinkeinotoimiston virkailijan muuttaneen hakuperusteita kesken hakuprosessin tai ainakin karsineen A:n ilman päteviä perusteita.

Vähemmistövaltuutetulle 24.8.2009 antamassaan selvityksessä Kuopion TE -toimisto selostaa farmaseutin tutkintoon tähtäävän muuntokoulutuksen hakuedellytykset, ja toteaa Kuopion yliopiston hyväksyneen muuntokoulutukseen valittavien kohderyhmään ylempien korkeakoulututkintojen osalta vain luonnontieteellisen yliopistotutkinnon. Vuosina 2007 ja 2008 alkaneissa vastaavissa farmaseuttien muuntokoulutuksissa pääsyvaatimukset olivat olleet samat kuin tässäkin koulutuksessa. Esivalinnassa A:n hakemus jätettiin selvitetäviin, koska haluttiin vielä varmistaa hänen suorittamansa tutkinnon vastaavuus Suomessa. Tämä selvitetiin opetushallituksesta. Tässä yhteydessä selvisi, että A ei kuulu koulutuksen kohderyhmään, koska

hänen tutkintonsa ei ollut luonnontieteelliseltä vaan kaupalliselta alalta, eikä tässä valinnassa täyttänyt pääsyyvaatimuksia. Näin ollen A:ta on kohdeltu tasa-arvoisesti muiden hakijoiden kanssa.

Vähemmistövaltuutetulle toimittamisensa lisäksi kirjelmässä A ja B kiistävät A:n tutkinnon olevan ylempi korkeakoulututkinto ja selostavat A:n päässeensä Kuopion yliopiston farmasian koulutusohjelmaan yleisessä valinnassa ja aloittaneen opinnot 1.9.2009. Kuopion työvoimatoimistosta ilmoitettiin A:lle, ettei kotouttamistukea myönnetä yliopiston opiskeluihin. A kysyy, onko tällainen menettely syrjintää maahanmuuttajaa kohtaan.

Kuopion TE -keskus antoi vähemmistövaltuutetulle pyynnöstä lisäselvityksen 22.9.2009. Siinä todetaan, että opintoja voidaan rinnastaa työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen silloin, kun koulutuksen tavoitteet ovat samat kuin työvoimapolitiittisen koulutuksen tavoitteet, joista säädetään julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun lain 6 luvun 1 §:ssä ja sen perusteella julkisesta työvoimapolitiittisesta annetun asetuksen 18 §:n 2 ja 3 momentissa. Kotouttamissuunnitelman voimassaolo ei tarkoita sitä, että kaikki koulutus voidaan rinnastaa työvoimapolitiittiseen. Korkeakoulututkinto voidaan hankkia työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena vain opiskelijaryhmälle.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeen (10/2006) mukaan korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta voidaan rinnastaa työvoimapolitiittiseen, jos maahanmuuttaja korkeakoulun antamalla todistuksella osoittaa, että hän on suorittanut vähintään puolet tutkintoon tarvittavista opinnoista ulkomailla ennen Suomeen muuttoaan. A:lle annettiin työ- ja elinkeinoministeriön ohje hänen käydessään Kuopion työ- ja elinkeinotoimistossa 5.8.2009, ja häntä pyydettiin toimittamaan Kuopion yliopiston todistus siitä, kuinka paljon hänen aiemmista opinnoistaan voidaan lukea hyväksi alkaviin farmasian opintoihin. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että hänellä ei ole riittävästi sellaisia opintoja, eikä näin ollen toimita pyydettyä todistusta. Koska A ei toimittanut edellä mainittua todistusta, myönteistä päätöstä hänen alkavien opintojensa rinnastamisesta työvoimapolitiittiseen ei voitu tehdä.

Esittelijän esitys

1. Syrjintälautakunta katsoo, ettei yhdenvertaisuuslaissa ole säädetty vähemmistövaltuutetulle toimivaltaa siirtää asioita syrjintälautakunnan tutkittavaksi, vaan vähemmistövaltuutetun tulee tehdä hakemus syrjintälautakunnan ratkaistavaksi halutussa asiassa kuten muidenkin hakijoiden. Syrjintälautakunta on tulkinut vähemmistövaltuutetun siirtoilmoituksen hakemukseksi, jolla haetaan syrjintälautakunnalta yhdenvertaisuuslain 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyä päätöstä kieltää jatkamasta tai uusimasta lain 6 tai 8 §:n vastaista menettelyä, ja käsitellyt sitä sellaisena.
2. Syrjintälautakunta jättää hakemuksen tutkittavaksi ottamatta ilmeisen perusteettomana.

Perustelut

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) 15 §:n mukaan se johon yhdenvertaisuuslain 6 tai 8 §:n vastainen menettely kohdistuu, taikka vähemmistövaltuutettu voi saattaa etnistä syrjintää koskevan, 2 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa taikka 2 momentissa tarkoitetun asian syrjintälautakunnan käsiteltäväksi 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyä menettelyä varten. Edellä mainitussa lainkohdassa mainittu menettely on syrjintälautakunnalta haettava päätös kieltää jatkamasta tai uusimasta 6 tai 8 §:n vastaista menettelyä.

Vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain (660/2001) 3 §:n 3 momentin mukaan vähemmistövaltuutetulla on oikeus asianomaisen suostumuksella siirtää taikka ilmoittaa edelleen toimivaltaiselle viranomaiselle käsiteltäväksi vähemmistövaltuutetulle ilmoitetut etnistä syrjintää koskevat asiat. Toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa vähemmistövaltuutetulle asian johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain 7 c §:n mukaan syrjintälautakunnan tehtävänä on käsitellä ja ratkaista ne asiat, jotka yhdenvertaisuuslain mukaan kuuluvat sen käsiteltäväksi ja ratkaistaviksi. Lain 7 h §:n 1 momentin mukaan asian vireillepanoon oikeutetuista säädetään yhdenvertaisuuslain 15 §:ssä. Lain 7 h §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hakemuksessa on ilmoitettava hakijan yksilöity vaatimus.

Syrjintälautakunnan asema yhdenvertaisuuslain mukaisena itsenäisenä, puolueettomana ja riippumattomana oikeusturvaelimenä (HE 44/2003) saattaisi vaarantua, jos vähemmistövaltuutetulla olisi muihin hakijoihin nähden erillinen oikeus saattaa asia siirtopäätöksellä syrjintälautakunnan käsiteltäväksi. Vähemmistövaltuutetun saattaessa asian syrjintälautakunnan käsiteltäväksi, sen toimittaman hakemuksen tulee täyttää samat yhdenvertaisuuslaissa säädetyt muotomääräykset kuin muidenkin hakijoiden hakemusten.

Hallintolain (434/2003) 21 §:n mukainen siirtäminen viranomaiselta toiselle ei tule kyseeseen myöskään sen johdosta, että vähemmistövaltuutettu on asiassa toimivaltainen viranomainen, joka on myös tutkinut asian toimivaltansa puitteissa.

Näin ollen syrjintälautakunta katsoo, ettei vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain 3 §:n 3 momentissa mainitulla siirtomahdollisuudella tarkoiteta yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukaista hakemusmenettelyä, vaan kyse on eri toimenpiteestä, jota ei ole tarkoitettu käytettäväksi asian saattamiseksi syrjintälautakunnan käsiteltäväksi, koska siitä on säädetty erikseen yhdenvertaisuuslain 15 §:ssä.

Syrjintälautakunta katsoo, ettei vähemmistövaltuutetulla ole yhdenvertaisuuslain mukaan mahdollisuutta saattaa asiaa syrjintälautakunnan tutkittavaksi siirtämällä, vaan vähemmistövaltuutetun tulee tehdä yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukainen hakemus syrjintälautakunnalle.

Koska A on ilmoittanut vähemmistövaltuutetulle toiveensa siitä, että syrjintälautakunta tutkii asian, on syrjintälautakunta tulkinnut vähemmistövaltuutetun siirtoilmoituksen tässä tapauksessa A:n hakemukseksi, jolla haetaan syrjintälautakunnalta yhdenvertaisuuslain 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyä päätöstä kieltää jatkamasta tai uusimasta lain 6 tai 8 §:n vastaista menettelyä.

Yhdenvertaisuuslakia (21/2004) sovelletaan etnisen alkuperän perusteella tapahtuvaan syrjintään, kun kysymys on koulutukseen, mukaan lukien erikoistumis- ja uudelleen koulutus, tai ammatillisen ohjauksen saaminen. Lakia sovelletaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettuun ammatilliseen koulutukseen. Tällöin syrjintäkielto kohdistuu koulutuksen järjestäjään. Lakia sovelletaan muun muassa opiskelijavalintaan, valintamenettelyyn, opintosuoritusten arviointiin sekä oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitoon (HE 44/2003, s. 35). Laissa säädetyt syrjintäkiellon mukaisesti ketään ei saa syrjiä etnisen tai kansallisen alkuperän perusteella.

Välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan tai jotakuta on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Välillisenä syrjintänä pidetään sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Koska vastaajan hakijalle esittämästä selvityksestä käy ilmi, että hakijan muuntokoulutushakemuksen hylkäämiselle, ja kotouttamistuen epäämiselle yliopisto-opintojen osalta on ollut hyväksyttävät perusteet, ei voida olettaa yhdenvertaisuuslain 6 §:n syrjintäkieltoa rikotun.

Kuopion työ- ja elinkeinokeskus on vähemmistövaltuutetulle toimittamissaan selvityksissä kyennyt seikkaperäisesti osoittamaan, että sen menettely A:n koulutukseen liittyvissä asioissa on perustunut asiallisiin ja hyväksyttäviin syihin. Näin ollen hakemusta on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Syrjintälautakunnan päätös

Syrjintälautakunta hyväksyi esittelijän esityksen perusteluineen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki 2 §, 6 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohta, 8 §, 13 §, 15 §, 17 §, 18 §

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 1 §, 4 §

Vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annettu laki 3 § 3 momentti, 7 c §, 7 h §, 7 i §1 momentti

Hallintolaki 21 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.